

Stt...Zorg gevraagd...

Vanzelf begon ik heel zacht te fluisteren. Niet omdat er tegen me werd gezegd dat ik rustig moest zijn, maar omdat het ademenemend was wat ik zag. Het was te vergelijken met het moment waarop je tijdens vakantie in het buitenland een imposante kerk binnenstapt en je als vanzelf stil wordt. Die ervaring had ik hier ook. Ik was bang alles om mij heen te breken met mijn stem. Toen ik eindelijk mijn blik kon losmaken van dat wat zich om mij heen afspeelde, merkte ik dat de collega-studenten die naast mij stonden hetzelfde overkwam. Geen van

ons was eerder op de afdeling Neonatologie geweest en iedereen leek het net zo indrukwekkend te vinden als ik. De kleine mensjes waren ontzettend kwetsbaar. Ze hadden een grote zorgbehoefte en tegelijkertijd hadden ze iets magisch, iets vredigs en was je meteen bereid om voor ze te zorgen.

Deze kleine baby's vragen misschien wel meer zorg dan wie dan ook; meer zorg dan elke vluchteling die Nederland binnenkomt. Ze hebben veel minder bereikt in hun leven dan diezelfde vluchteling. En toch is er iets gek aan de hand. Daar waar wij stil worden op de ene plek, beginnen we te schreeuwen op de andere plek. We zijn er ons van bewust dat we dingen breken met onze stem en toch blijven we het doen. Veel Nederlanders klagen en zeuren wat af over de grote zorg die de vluchtelingen-crisis van ons vraagt.

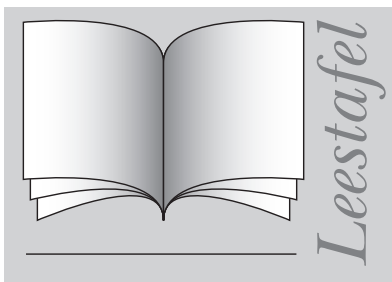
Wat maakt nou dat we de zorgbehoefte van de ene kwetsbare groep zo anders behandelen dan die van de andere kwetsbare groep? Blijkbaar is de definitie van zorg die wij hanteren niet overal gelijk. In het woordenboek staat

dat zorg is 'wat je doet voor iets dat of iemand die hulp of aandacht nodig heeft'. Volgens deze definitie bepaalt degene die hulp of aandacht nodig heeft, of er zorg nodig is, bepaalt de vluchteling of juist de baby of er gezorgd moet worden. Maar in de realiteit gaat dat anders. Vandaag de dag bepalen wij of er gezorgd moet worden en vooral voor wie we zorgen. Bij de ene groep vinden wij het zo logisch dat onze handen als vanzelf opengaan, bij de andere groep vinden we dat al snel overbodig of sluiten onze handen zich zelfs tot vuisten. Natuurlijk zijn de baby's geheel van ons afhankelijk en de vluchtelingen niet. Maar toch is het gek dat de vraag 'wat is zorg?' kennelijk heel relatief is: we bepalen vooral zelf voor wie we willen zorgen, ongeacht hoe kwetsbaar iemand is.

En nu? Is de oplossing de vluchtelingen net zo te benaderen als de kindjes op de afdeling neonatologie? Zwijgend in hun behoeften voorzien? Of is de oplossing de kindjes behandelen op de manier waarop we vaak naar vluchtelingen kijken? Ik denk dat de oplossing zit in het bewust worden van de zorgbehoefte. Het zijn niet wij die bepalen of er zorg nodig is, het zijn de mensen die hulp of aandacht nodig hebben. En als we dat doen met z'n allen, de zorgvraag beantwoorden in plaats van ervoor weglopen, kan de sfeer in Heumensoord¹ net zo zijn als op neonatologie: stil en vredig.

Dieke Westerduin studeert geneeskunde aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Ze schreef deze column in het kader van een eerstejaars Vrije keuzemodule waarin onder andere de vraag 'Wat is zorg?' aan de orde kwam.

In Heumensoord, bij Nijmegen, werden tussen september 2015 en mei 2016 3000 vluchtelingen opgevangen.

Palfreman J. *Hersentormen. De ziekte van Parkinson en de raadselen van het brein.* Amsterdam: Uitgeverij Balans, 2016. ISBN: 9789460030574. 320 blz. Prijs: € 22,50.

De auteur van dit boek is wetenschapsjournalist, schrijver en documentairemaker en heeft de ziekte van Parkinson. Wereldwijd lijden zo'n 7 miljoen mensen aan deze aandoening, die in 1817 voor het eerst beschre-

ven is door de Brit James Parkinson in zijn *Essay on the shaking palsy*. Deze hersenziekte – die ondermeer gekenmerkt wordt door een tremor, het trager worden van bewegingen, stijfheid van spieren en houding- en evenwichtsproblemen – houdt artsen en wetenschappers al sinds Parkinsons essay bezig maar is desondanks geenszins verleden tijd. Palfreman doet in dit boek verslag van zijn zoektocht ("als journalist én als patiënt") naar de laatste ontdekkingen over deze neurodegeneratieve ziekte en hij inventariseert in zijn tocht langs biomedische experts de vooruitzichten op een remedie. De achterflap vermeldt dat het boek leest als een 'medische detective' en daarmee kan ik van harte instemmen. Palfreman schrijft erg onderhoudend en heeft het vermogen om allerlei complexe medisch-wetenschappelijke pogingen om

de mysteries van het brein te ontrafelen begrijpelijk uit te leggen. Daarbij switcht hij voortdurend tussen de persoonlijke verhalen van patiënten en onderzoekers en de wereld van motorische complicaties, dopamine en substantia nigra, neurale transplantaties, genen, eiwitten en Lewy-deeltjes. Bovendien is het boek zo opgebouwd dat hoofdstukken eindigen met heuse *cliffhangers* en het toewerkt naar een zekere ontknoping. Ethisch gezien worden vooral de dilemma's die ontstaan aan de frontlinie van biomedisch onderzoek invoelbaar gemaakt, bijvoorbeeld rond dierproeven, genterapeutische interventies, neurochirurgie en stamcellen.

Dr. Gert Olthuis, universitair docent Medische ethiek Radboud UMC Nijmegen, hoofdredacteur Tijdschrift voor Gezondheidszorg en Ethiek